

Lp Terviseminister Riina Sikkut
Sotsiaalministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn

Ühispöördumine.

17. oktoober 2024

Käesolev pöördumine on koostatud kahe erialaseltsi - Podoloogide ja Jalaspetsialistide selts ja Reumatoloogia Tervisespetsialistide selts algatusel.

Eesti Podoloogide ja Jalaspetsialistide Selts (EPJSS) ühendab jalahoolduse alal tegutsevaid spetsialiste ja see asutati aastal 2019. Käesoleval hetkel on seltsis ligikaudu 60 liiget ja liikmete hulgas on lisaks podoloogidele ja jalaspetsialistidele ka õdesid, taastusraviarste, füsioterapeute. Seltsi üks eesmärkidest on professionaalse jalahooldusteenuse arendamine elanikkonna tervise hüvanguks.

Reumatoloogia Tervisespetsialistide selts (RTS) on samuti asutatud aastal 2019 ja selle tegevuse põhieesmärk on reumatoloogia valdkonna tervisespetsialistide erialase professionaalsuse tõstmine ja huvide kaitsmine ning teaduspõhise meditsiini edendamine ja rakendamine.

Soovime kaasa rääkida tervishoiuteenuste nimekirja täiendamisel ja podoloogia eriala tegevusvaldkonna täpsustamisel.

Podoloog on spetsialist, kelle töö on seotud jala (jalalaba) tervise, selle säilitamise, jalgadega seotud probleemide lahendamise ja ennetamisega. Jalaspetsialisti ehk podoloogi tööd ei tohi segi ajada pediküüri ehk kosmeetilise jalahooldusega. Pediküür kui protseduur on Eestis ka varasemalt tuntud, aga sellealast tegevust on reguleerinud ainult kosmeetikute kutsestandard. Pediküür on iluteenus, mille käigus tegeletakse jala esteetilise välimuse parandamisega. Podoloog teostab patsiendil podoloogilist uuringut (jala liigessüsteemi, vereringe, neuropaatia, pehmete kudede, samuti vigastuste riski hindamine), jalgade hooldust koos vajaliku nõustamisega. Kahe eriala vahe on suur ja põhimõtteline. Podoloogi töö on terviklik terviseteenus, mis mõjutab otseselt elukvaliteeti. Podoloog tegeleb protseduuri jooksul inimesega kui tervikuna. Tal on teadmised inimese anatoomiast ja füsioloogiast. Jalgade probleemide seostest erinevate haigustega. Podoloog oskab lahendada erinevaid jalalaba probleeme, oma spetsiifiliste käeliste oskustega ja abivahenditega kergendada jalalaba valust tingitud probleeme. Näiteks: konnasilmad, soolatüükad, sissikasvanud varbaküüs. Podoloog oskab nõustada paljude labajalgu puudutavate probleemide korral ja anda soovitusi teiste erialade spetsialistide poole pöörduda. Mjal maailmas töötab podoloog koostöös arstiga ja tema tegevus on ka kohalike tervisekindlustuste ehk tervishoiuteenuste rahastajate poolt tasustatud.

Podoloogide sihtrühmaks on näiteks:

1. Luu- ja liigesehaigusi põdevad inimesed

2. Diabeeti põdevad kliendid/patsiendid. Diabeetikute jalgade tervisega seonduv on väga oluline podoloogide töö osa. Diabeedi tüsistuste ravi on väga ressursimahukas tervishoiukulu kogu maailmas. Eestis on teostatud sellealaseid uuringuid ja näiteks „Rahvastiku tervise arengukava 2009-2020 vahehindamises“ on öeldud, et „Haigekassa andmete kohaselt on viimase kümne aasta jooksul diabeedi ravijuhtude arv Eestis suurenenud ja Tervise Arengu Instituudi arvutuste kohaselt moodustab diabeet märkimisväärse osa Eesti tervisekaost. Diabeedi ennetamise programme on algatanud ja ellu viinud eelkõige patsientide organisatsioonid, kelle tegevused on jäänud suures osas riigi toetuse ja tähelepanuta.“ „Kuna diabeet on maailmas järjest suurenev ning kulutusi kaasa toov rahvastiku terviseprobleem, siis on aina enam pööratud tähelepanu riiklike diabeediprogrammide ja strateegiate väljatöötamisele. Tegevused nendes programmides on ühest küljest suunatud diabeedi ennetamisele, kuid palju suuremat rõhku pööratakse diabeedi õigeaegsele diagnoosimisele, ravile (sh ravisüsteemi efektiivistamisele) ning diabeetiku toetamisele ja toetussüsteemide loomisele.“ Tulenevalt eeltoodule ja arvestades nii teoreetilisi kui praktilisi teadmisi podoloogiast, saab öelda, et podoloogiline lähenemine ja podoloogilise toetussüsteemi loomine diabeetikutele on üks diabeetikute toetamise väljund, millega saab abistada väga suurt hulka abivajajaid. Eestis on registreeritud umbes 70 000 diabeetikut.

Eestis saab käesoleval hetkel spetsiifilist jalahooldusteenust sellele spetsialiseerunud jala(ravi)kabinettides. Meditsiinilised jalaravi kabinetid on enamikes Eesti haiglates. See aga ei ole leevendanud abivajajate probleeme oluliselt. Vajadusest tingituna on viimaste aastate jooksul ajendatuna muu maailma eeskujust tekkinud ka Eestis spetsiifilist jalahooldust pakkuvaid eraettevõtteid, kliinikuid ja kabinette. Protseduuridele suunavad patsiente nii perearstid kui ka muude meditsiiniliste erialade spetsialistid. Sellisele hooldusele saavad inimesed end ka ise registreerida. Eriala tundus kasvab ja patsientide teadlikkus suureneb iga päevaga. Kuna tavaliselt vajavad patsiendid korduvaid protseduure, siis jääb olemasolevate kabinettide võimalustest väheks. Haiglale jalakabinettides ja ka mitmetes jalgadega tegelevates erakliinikutes töötavad ainult õe haridusega spetsialistid. Kuna Eestis vastavat väljaõpet ei olnud toimunud, siis olid esimesed õed sunnitud väljaõpet saama väljaspool vabariiki. Koolitustel on käidud nii Soomes, Rootsis, Šveitsis, Saksamaal, Lätis ja mujalgi. Omandatud oskusi hakati täiskasvanute täiendõppe koolituste raames jagama isekoostatud koolituskavade alusel. Kuna kliente on palju, siis on pidev puudus väljaõppinud spetsialistide järele. Muu maailma eeskujul vajab Eesti lisaks õdedele ka spetsiaalselt välja õppinud spetsialiste ehk podologe, kes saavad abivajajaid aidata.

Kuna elanikkonna jalgade tervisealane teadlikkus on tõusnud, on suurenenud ka vajadus spetsialistide järgi, kes on koolitatud kliinilise kutsehariduse õppekava alusel ja pakuvad spetsiaalset jalahoolduse teenust ja nõustamist.

01.01.2021 kinnitati Eestis kutsestandard: „Podoloog, tase 5, / *Podologist, EstQF Level5*“: <https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10859662> , mis kuulub tervise ja sotsiaalhoolekande valdkonda. Kutsestandardile toetudes on Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis välja töötatud podoloogi kutseõppe õppekava ja loonud selleks sobiva õppetaristu, kus on ette nähtud õppeained omandamiseks põhjalikke erialateadmisi. Õppekava sisaldab muuhulgas järgmisi õppeaineid: *anatoomia; füsioloogia; patoloogia; haigusõpetus; esmaabi; liigutustegevuste biomehaanika; ravimiõpetus; jalahoolduse õpetus erinevatel haigusjuhtudel (diabeedi, onkoloogiliste ja süsteemsete haiguste puhul, jne).*

2024 juunis lõpetas Tartu Tervishoiu Kõrgkooli esimene podoloogide lend, kes on valmis ja võimelised andma oma panust Eesti inimeste tervise heaollu, kuna terved jalad on väga olulised tervise ja heaolu tagamisel.

Kuni viimase ajani ei ole Eestis veel välja töötatud podoloogi kutsele vastavaid tööülesannete kirjeldusi tervishoiuteenuste osutamisel. **Kutsestandardile toetudes on vajalik välja töötada podoloogi tegevuste ja õiguste ning pädevuste nimekiri tervishoiuteenuste osutamisel.**

Lisaks võiks kavandata sporditoetus ehk maksusoodustus tervise- ja spordikuludele, laieneda ka podoloogi teenustele, mis annaks võimaluse inimestel, kes täna ei käi jalgade hoolduses, saada teenust lihtsamalt. Hetkel tegutsevad klassikalise ilupedikööri tegijad ei paku võimalust tegeleda probleemsete jalgadega ning nad ei ole huvitatud probleemsetest jalgadest või ei oma teadmisi, oskusi ega pädevusi. Asjatundjate arvates viiakse selliselt protseduurid läbi ebapädevalt, tekitades inimestele suuremaid probleeme, kui need enne visiiti olid.

Kuna Eestis on õdede krooniline puudus, siis aitaksid väljaõppinud kutsetunnistusi omavate podoloogide teenused seda olukorda leevendada.

Käesoleva dokumendi allakirjutanud toetavad podoloogi tegevuste/teenuste ja pädevuste kirjeldamist ja peavad seda väga vajalikuks. Selleks soovime kokku kutsuda ümarlaua/töögrupi ülalimetatud tegevustega alustamiseks ning ootame selleks Teie abi.

Digitaalselt alla kirjutanud:

Eesti Podoloogide ja Jalaspetsialistide Seltsi nimel
Juhatuse liige: Erika Gering

Eesti Tervisespetsialistide Seltsi nimel
Juhatuse liige: Katti Kõrve